

Raadsvoorstel

Raadsnummer: 2018-024

Registratiekenmerk: 1223006

Onderwerp: Regionale Energievisie FoodValley

Korte inhoud: Binnen samenwerkingsverband Regio FoodValley is een regionale energievisie opgesteld. Op basis van deze visie wil de Regio FoodValley een vijfjarig energieprogramma ontwikkelen. Hiervoor wordt budget gevraagd aan de samenwerkende gemeenten. Het College wil u graag op de hoogte brengen van de Regionale Energievisie. De Raad kan wensen en bedenkingen geven omtrent de wens van het college om de samenwerking op het gebied van de energietransitie te intensiveren in Regio FoodValley.

Datum B&W: 20 maart 2018

Portefeuillehouder: W van Veelen

Voorstel

De Raad besluit geen wensen en bedenkingen te hebben over de Energievisie Regio FoodValley op basis waarvan Regio FoodValley een vijfjarig energieprogramma wil ontwikkelen met de volgende uitgangspunten:

- lokale aanpak staat centraal: elke gemeente is en blijft verantwoordelijk voor het oplossen van de eigen opgave in de eigen gemeente, regionaal doen we wat moet of beter kan;
- samenwerken met en voor een actief regionaal netwerk;
- een integrale en programmatische aanpak.

Toelichting:

Regio FoodValley is een samenwerkingsverband waarbij de raad kaders stelt en waarop de raad toezicht houdt op de wijze waarop het college de samenwerking invult. Door middel van een voorhangprocedure kan de raad haar wensen en bedenkingen geven omtrent de wens van het college om de samenwerking op het gebied van de energietransitie te intensiveren in Regio FoodValley. Immers in de Strategische Agenda (2016) van Regio FoodValley is de energietransitie niet opgenomen als een prioritair thema.

Inleiding

In Nederland wordt de versnelling van de energietransitie steeds meer urgent. De gaswinning in Groningen wordt sterk verminderd en Nederland wil vanwege geopolitieke verhoudingen niet teveel afhankelijk zijn van andere landen voor de invulling van de energiebehoefte. Op wereldniveau streven we ernaar om de gemiddelde stijging van de temperatuur van de aarde te beperken tot 1,5 graad Celsius. Dit is nodig om onomkeerbare en grote gevolgen voor ons klimaat tegen te gaan. De ambitie van de rijksoverheid is daarom om in 2050 duurzame oplossingen te hebben voor bijna alle energiebehoeften van Nederland.

Om de energietransitie in gang te zetten is samenwerking onontbeerlijk. Binnen Regio FoodValley werkt de gemeente Nijkerk al samen met andere gemeenten. Vanuit deze gedachte en door stimulering van de provincie Gelderland is in 2016 besloten om een energievisie voor de regio te ontwikkelen. De gemeente Veenendaal is daarin bestuurlijk trekker van de portefeuille energie in Regio FoodValley.

De Energievisie Regio FoodValley geeft de stand van zaken van het energieverbruik en de energie-opwek zoals die nu is in Regio FoodValley. En geeft een beeld van de opgave als Regio FoodValley in 2050 energieneutraal wil zijn. Maar de energievisie geeft ook heel concreet een overzicht van de onderwerpen waar en hoe regionale samenwerking plaats kan vinden (actiepaden). Als het college instemt met de energievisie, neemt zij een

financiële verplichting op zich en stelt zij capaciteit beschikbaar om een integrale en programmatische aanpak mogelijk te maken binnen Regio FoodValley voor de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn als regio.

In mei 2017 is er tijdens een raadsinformatieavond van Regio FoodValley verteld over de achtergronden van de energietransitie, de opzet van de regionale energievisie, het Gelders energieakkoord en de visies en activiteiten van de provincie Gelderland en de provincie Utrecht.

In november 2017 zijn tijdens een raadsinformatieavond van Regio FoodValley de eerste contouren van de energievisie gepresenteerd en is er aan de hand van een klimaatspel gediscussieerd over de keuzes die nodig zijn.

Om een economische topregio te zijn in 2025 te zijn heeft de regio opgaven en doelen geformuleerd. De energietransitie past binnen de opgave 'Versterken van de fysiek en sociaal duurzame leefomgeving, maar in de Strategische Agenda (2016) van Regio FoodValley is het onderwerp niet als zodanig benoemd. Met de energievisie wordt het thema op de kaart gezet binnen de Regio FoodValley en haar netwerk.

Beoogd effect

Een integrale en programmatische aanpak van de energietransitie in Regio FoodValley.

Argumenten

1. De Energievisie Regio FoodValley levert een bijdrage aan onze ambitie om CO₂-neutraal te zijn in 2035.

We vinden het belangrijk om samen te werken in de Regio FoodValley. De energietransitie heeft gevolgen op de manier waarop we wonen, werken en ons vervoeren in onze regio. Ook hebben we een gezamenlijk belang bij het buitengebied in relatie tot energielandschappen.

De gemeente Nijkerk heeft als ambitie om CO₂-neutraal te zijn in 2035. De energietransitie kunnen we versnellen, lokaal en regionaal, door samen te werken, gezamenlijk kennis te ontwikkelen, goede voorbeelden te delen en een gezamenlijke investeringsagenda en effectieve aanpakken met elkaar en met de Triple Helix partners te ontwikkelen.

We vinden het belangrijk om het goede voorbeeld te geven. Dat betekent dat de energietransitie ook bij verbonden partijen als de Regio FoodValley integraal onderdeel wordt van het programma, zodat voor inwoners en bedrijven van onze regio de urgentie en de samenhang duidelijk is.

2. De regio wordt door VNG, IPO en Waterschappen gezien als gremium dat energietransitie in de regio kan versnellen

Het rijk is voornemens om samen met de andere overheden en de netbeheerders een Nationaal Programma Energietransitie op te stellen. VNG, IPO en UvW willen graag samenwerken met het rijk op basis van regionale energiestrategieën (RES). De regionale energiestrategie bevat de opgave per regio en de doelen die gemeenten, provincies, netbeheerders en andere regiopartners samen willen behalen op de korte en de lange termijn. En monitort op de voortgang.

Regio FoodValley kan de benodigde coördinerende rol spelen als schakel tussen gemeenten, provincies en rijk. De regio kan ook op basis van de lokale aanpakken resultaten monitoren en analyseren, lobby voeren over de randvoorwaarden voor de energietransitie en een vuist maken tegen ongewenste taakstellingen voor de regio en/of gemeenten vanuit andere overheidslagen.

3. Energietransitie heeft focus nodig in Regio FoodValley

Gemeenten werkten al eerder samen op het gebied van duurzaamheid, maar zonder dat vanuit de Regio FoodValley sterk op gestuurd werd. Voorbeelden van projecten die we samen in de regio hebben uitgevoerd zijn: Energie uit Zon, Rijden op aardgas, Aanbesteding Elektrische Laadpalen, Voedselvisie, Energetisch renoveren en het project Woonbewust. Als we meters willen maken, is het nodig dat integraal en Regio FoodValley breed gestuurd wordt op doelstellingen en resultaten.

4. Regionaal netwerk inzetten voor energietransitie

Regio FoodValley kan een rol spelen door in de Triple Helixsamenwerking onderwerpen te agenderen zoals een gezamenlijke investeringsagenda, het stimuleren van innovaties, het opzetten van strategische communicatie, het creëren van kansen op de arbeidsmarkt en opleidingen voor geschoold energiepersoneel, het in beeld brengen van drempels, kansen en risico's en het betrekken van het onderwijs in de regionale energievraagstukken.

5. Regio gaat niet over de lokale aanpak of het realiseren van grootschalige energie-opwek per gemeente

De integrale en programmatische aanpak betreft alleen de onderwerpen die we regionaal willen oppakken en monitoren. In de Regio worden geen besluiten genomen ten aanzien van de lokale aanpak of realisatie van grootschalige energie-opwek per gemeente. De nadruk ligt bij acties die uitgevoerd zullen worden bij de bestaande werkprogramma's Economie, Werkgelegenheid, Voedsel, Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Mobiliteit. Daarnaast zullen nieuwe initiatieven ontstaan in het werkprogramma Energie waarbij het voordelig is om dit gezamenlijk in de regio op te pakken.

6. Meerwaarde van samenwerking wordt erkend door stakeholders

In juni 2017 hebben 212 regionale stakeholders gereageerd op een online enquête over de rol van Regio FoodValley met betrekking tot de energietransitie. Het merendeel ziet een rol voor de Regio FoodValley, waarbij samenwerking en het delen van kennis centraal staat.

Ook zijn de deelnemers van de Triple Helix-samenwerking in Regio FoodValley uitgenodigd om partner te worden in de energietransitie van onze regio. Alle deelnemers van de Triple Helix hebben commitment uitgesproken om een bijdrage te willen leveren aan de regionale energietransitie.

De energietransitie heeft impact op de gehele samenleving op allerlei niveaus en allerlei onderwerpen. Samenwerking, innovatieve oplossingen en slimme financiering is nodig om de transitie mogelijk te maken. Het intensiveren van de regionale samenwerking op het gebied van energie kan de gemeenten van de Regio FoodValley helpen. De slagkracht van de aanwezige capaciteit kan door regionale samenwerking vergroot worden. De middelen die geïnvesteerd worden in regionale samenwerking, levert in combinatie met duidelijke doelstellingen meer op dan het alleen op lokaal niveau ontwikkelen van kennis en onderhouden van netwerken.

Kanttekeningen

1. Energie-ambitie en energiestrategie verschilt per gemeente

Onze regio bestaat uit gemeenten met verschillende ambities en doelstellingen op het gebied van de energietransitie; er zijn ook gemeenten die slechts minimale middelen hebben om aan de slag te gaan met de energietransitie.

In de energievisie werken we met de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn. Dat betekent dat we onderzocht hebben welke energie-opwek er nodig is in de regio. Dit wijkt in de meeste gevallen af van de lokale energiestrategie, waarbij er bijvoorbeeld gestreefd wordt naar een klimaatneutrale (Wageningen) of een CO₂-neutrale (Nijkerk) gemeente. In dat geval wordt een deel van de energie-opwek buiten de gemeente geregeld (bijvoorbeeld wind op zee).

De Energievisie Regio FoodValley richt zich niet op deze verschillen, maar wil door samenwerking de gemeenten helpen bij het realiseren van de eigen doelstellingen.

2. Niet alle gemeenten hebben ruimte voor grootschalige energie-opwek

Alle gemeenten willen zich inzetten voor de energietransitie. Uitgangspunt is dat gemeenten zich vooral richten op het realiseren van energiebesparing en opwek van energie in de eigen gemeente. Er wordt in deze fase geen oplossing gezocht in ruimte die meer aanwezig kan zijn bij sommige gemeenten in onze regio. Elke gemeente maakt lokaal op basis van lokale omstandigheden, afwegingen en strategieën een eigen keuze. Iedere gemeente is verantwoordelijk om de eigen kansen voor energiebesparing en duurzame opwek in kaart te brengen.

Kosten, baten, dekking

In het jaarplan 2018 van Regio FoodValley is budget gevraagd voor het uitwerken van een energieprogramma (€50.000), het organiseren van een regionale klimaatop (€15.000) en budget om regionale energie-initiatieven te kunnen faciliteren (€20.000).

Aanvullend hierop wil Regio FoodValley €20.000 van derden verkrijgen voor invulling van onderdelen van het (cocreatieve) proces voor het energieprogramma en €15.000 voor een regionale klimaatop.

In het jaarplan 2018 van Nijkerk is de dekking voor dit voorstel reeds geraamd. De structurele gevolgen (2019 en verder) maken deel uit van het budget FoodValley wat aangevraagd wordt in de voorjaarsnota 2019.

Communicatie

Het college informeert het standpunt van de gemeente aan het Regiobestuur van Regio FoodValley. Regio FoodValley maakt een persbericht op basis van de definitieve vaststelling van de Energievisie Regio FoodValley.

Uitvoering

Het college informeert het standpunt van de gemeente aan het Regiobestuur van Regio FoodValley. Indien de gemeenteraden van de verschillende gemeenten akkoord gaan, dan gaan de samenwerkende gemeenten aan de slag met het opstellen van een programmatische aanpak. De gemeente Veenendaal is daarin bestuurlijk trekker van de portefeuille energie in Regio FoodValley.

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

de heer G. van Beek

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2018-024

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 20 maart 2018;

b e s l u i t :

Geen wensen en bedenkingen te hebben over de Energievisie Regio FoodValley op basis waarvan Regio FoodValley een vijfjarig energieprogramma wil ontwikkelen met de volgende uitgangspunten:

- lokale aanpak staat centraal: elke gemeente is en blijft verantwoordelijk voor het oplossen van de eigen opgave in de eigen gemeente, regionaal doen we wat moet of beter kan;
- samenwerken met en voor een actief regionaal netwerk;
- een integrale en programmatische aanpak.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk
van 31 mei 2018,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA